

Játékra fel!

Fekete Farkas Tímea

„Olaszországból jöttem, híres mesterségem címere...” – csendül fel valamennyi osztályban az általános iskola első néhány évében az ismert gyermekjáték szövege lazítási gyakorlatként. Azt hiszem, bátran jelenthetem ki, hogy ez a játék általában minden kisdíáknak ismerős, hiszen velük a tanító néni és bácsi az iskolai tananyagot még játékosan veszi át, teletűzdelve mindenféle színesebb, érdekesebbnél érdekesebb hallani-, látni- és tapintativalóval. A tanító néni és tanító bácsi még tudja, következetesen használja és értelmezi a híres mondást, amely szerint *’a gyerek játszva ismeri meg a világot’*. De hova tűnik ez a következetesség és tudatosság a nagyobbakat tanító tanárok repertoárjából? Szerintem a válasz éppen a játékok „újrahasznosításában” keresendő, hisz a tizennégy éves diák is gyerek még, s minden biztonnal vágyik arra a testreszabott és korhoz mért játékra, amely által további szintjeit ismerheti meg a körülötte hullámzó világnak. A felső tagozatos diákok és a középiskolások tanórái elszűrőkülni látszanak. Amíg a kisdíákok szeretettel és élvezettel veszik hátukra az iskolatáskát, addig a nagyobbakat szinte kényszeríteni kell, hogy elinduljanak az iskolába vezető úton.

A gyakorlati pedagógiában egyre inkább igazolni látszik, hogy az idősebb diákok is igénylik és kedvelik a különböző közös, páros vagy egyéni játékokat, illetve aktivitásra serkentő feladatokat, amelyek által a tanórán „elszenvedők-ből” aktív résztvevőkké alakulnak át. Ehhez arra van szükség, hogy a tanár a témához, csoporthoz, érdeklődéshez és az egyéni adottságokhoz mérten

készítse elő a tanórára szánt interaktív feladatokat. Nagy munka ez, de hosszú távon mindenképpen kifizetődő. Mert nem mindegy, hogy az adott tanítási óráról milyen élményekkel megy el a diák. Nem mindegy, hogy arra a gyakori kérdésre, *„Mi volt ma iskolában?”*, továbbra is az a válasz érkezik-e, hogy *„Semmi.”*, vagy esetleg egy hosszabb élménybeszámoló követi, azzal a mondattal ékesítve, hogy *„Már alig várom, mit csinálunk majd a következő órán.”*

Ma már a tanároknak viszonylag könnyű dolguk van, hiszen rengeteg szakirodalom és ismeretterjesztő forrás áll a rendelkezésükre, amelyekből kedvükre válogathatnak a különböző igények kielégítésére. Szerintem egy egyszerű nyelvtörő, találós kérdés, rejtvény vagy interaktív tudáspróba is elegendő a diákok érdeklődésének felcsigázására, s máris jobb a hangulat – és ezáltal gyakran az átlag is – az osztályban. A diákok igénylik a törődést, odafigyelést és a játékot. Ez tény. S mielőst észlelik, hogy valamelyik (illetőlegesen MIND) jelen van, esetleg hiányzik, reakcióként a magatartásukat, figyelmüket és jobb tanulmányi eredményeiket adják.

A tanár legyen tanár. Oktató és nevelő egyben, s ne egy témakört elhadaró személy, akinek mindegy, hogy a diákjai élvezik-e az óráját vagy sem. Törekedjen a sikerélmény biztosítására, s tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a diákok szeretettel várják a következő óráját. Az általános iskola felső tagozatán, középiskolában és egyetemen is. A tanár legyen kreatív, bátor és rendhagyó. Ne féljen kipróbálni az újat, a saját ötleteit! Tegye pörgőssé, aktívá és szerethetővé az óráit! Legyen a taná-

ri poszt újból hivatás, s ne egy munka, vagy még rosszabb: elszenvedő kötelesség. Akarja ő is látni, és akarja megélni a diákjaival a sikert s akarja megtalálni a diákszívhez, a gyermekszívhez vezető utat. Engedje a diákjait szárnyalni a tanórán, s ne köttöze meg a szárnyaikat egy száraz olvasmánnyal, amely leírja az egyes szabályokat és azok használatát a gyakorlatban. Vigyen be a tanórára olyan feladatokat, amelyek tartalmilag közel állnak az adott korcsoport életrszakaszbeli témaköréhez, s mégis tartalmazzák a tantervbe foglaltakat. Nem kell feltétlenül a tanárnak bemutatnia az egyes számtani, nyelvtani vagy fizikai szabályt, hanem engedje meg, hogy a diákok maguk fedezhessék fel azokat saját eddig megszerzett élettapasztalataik által. Együtt, közösen dolgozzunk és dolgoztassuk meg őket, s tűzzük ki a célt.

Ez nagyon fontos! A cél. Legyen jól látható, érezhető és felfogható célja minden egyes tevékenységnek a tanórán. Ott legyen a móka, a kacagás és a komoly munka is, amely meghozza a gyümölcsét, de csak akkor, ha minden résztvevő szívvvel és lélekkel teszi a dolgát. A tanár kigondol, és gondolatban kipróbál. Minden tevékenységet korhoz mér és testre szab. Alkot és kivitelez. Rugalmas, és birtokolja a rögtönzős képességét. Rugalmas az adott szituációban, s rögtönözve alakít a betervezett tevékenységek megvalósításán, ha szükséges. S ami még ezeknél is fontosabb: nem veszi egy kalap alá a diákjait, s a belőlük kialakuló osztályokat sem. Nem szabad azt hinni, hogy ha egy aktivitás az egyik osztályban sikeres volt, akkor a többiben is az lesz, mert nem feltétlenül kell így lennie. Tudatosítani kell azt, hogy minden gyerek, minden diák, minden csoport és minden osztály más és más, s ebből kifolyólag más bánásmódot, és eljárást igényel. Kísérletezni kell. Próbálkozni és újítani kell minden alkalommal, ehhez viszont fejlődőképesnek kell lennie magának a tanárnak is, s nem szabad, hogy lera-gadjon önmaga rutinjában, egy letűnt kor igényeiben, valamint azok kielégítésének stratégiáiban. Szerintem a tanár nem csak szónok, segéd, ellenőr és feladatot, mint étlapot kiosztó pincér, hanem pap is aki holtig tanul. Ezzel tudja bebiztosítani elsősorban a diákjai, s másodsorban saját sikerességét.

Egy szó, mint száz: *Játékra fel!* Legyél Te az a tanár, akiért érdemes a diákoknak az adott iskolába járniuk.